

ВАСИЛЬ ДІДЮК

— УКРАЇНА —

МІЙ РІДНИЙ КРАЙ

УКРАЇНСЬКЕ ВИДАВНИЦТВО
“ О В И Д ”

Торонто — 1963 — Канада

**ВИХОВНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНСЬКОГО ВИДАВНИЦТВА
“ О В И Д ”**

Ч. 1.

**З ЦИКЛЮ:
УКРАЇНОЗНАВЧІ СТУДІЇ.**

Накладом Видавництва.

Друковано в друкарні "HORIZON PRESS," 299 King St. West, Toronto, Canada

“Світе тихий, краю милий,
Моя Україно”.

Т. Шевченко

В І Д В И Д А В Н И Ц Т В А

Випуском ч. 1 “Виховної Бібліотеки” для нашої молоді починаємо друкувати цикл брошур різних наших авторів п. н.: “Українознавчі студії”, як також започатковуємо нашу видавничу діяльність.

Маючи на увазі, що таких і подібних виховних матеріалів в першу чергу потребують наші виховники й молодь, ми постарались зібрати найосновніші документальні дані про назву нашої країни й народу та передаємо їх у найбільш популярній формі нашим Шановним Читачам.

Будемо раді, якщо бодай у деякій мірі спричинимся до спільного нашого змагу на виховному фронті нашої дорогої української молоді в діяспорі.

Наступними виданнями, з вищеподаного циклу, будуть брошури:

Чому я українець.

Наша пісня — наша слава.

Визначні постаті України.

Українське В-во “ОВИД”

З М І С Т :

1. Що то є Україна
2. Назва народу

I.

Великі простори земель у південній частині європейського сходу, що знаходяться між 43° і 45° північної ширини та 21° і 45° східної довжини, є національною територією багатомільйонного народу, об'єднаного однією українською мовою. Тому ці землі й називаються українськими, чи коротко — У к р а ї н о ю .

Перед другою світовою війною національна територія українського народу була опанована чотирма сусідніми державами. Росія окупувала українські землі по лівому та правому березі Дніпра, назвавши їх Українською Соціалістичною Советською Республікою, як і українські землі в складі Північного Кавказу, Донщини, Вороніжчини, Курщини та в Молдавській і Кримській автономних ССРеспубліках. Під польським пануванням тварили українські землі воевідства Львівське, Станіславівське, Тернопільське, Волинське, Поліське й Холмщину. Румунське панування ширилося на українські землі Басарабії та на Буковину. Решта української території — Карпатська Україна чи Підкарпаття — лежала в межах панування Чехословаччини. Згідно зі статистичними даними 1939 р. під російським пануванням було 676 894 квадратних кілометрів української землі та 37 833 765 душ українців тільки в межах УССР; під польським пануванням було 166 297 кв. клм. української землі та 7 852 470 душ українців; під румунським пануванням було 54 864 кв. клм. української землі та 3 763 655 душ українців і під чехо-словацьким пануванням було 14 791 кв. клм. української землі та 672 564 душ українців. Загально українська територія охоплює собою 912 846 квадратних кілометрів землі та 50 122 454 душ населення на ній.

З огляду на чуже панування на українських землях живе багато чужинців. В УССР на 78.5% українців припадає росіян 15.31%, жидів 4.14%, німців 1.31%, поляків 0.77% та в різній кількості молдавани, греки, болгары, білоруси, татари, чехи, цигани, вірмени, латиші, литвини й інші. Отже тут українці таки в переважачій більшості. Зате на українських землях під польським пануванням справа стояла значно гірше, бо, наприклад, у Галичині перед другою світовою війною було українців 54.25%, поляків 38.35%, не малий відсоток жидів і дещо німців та інших. Так само боляче притиснули чужинці українців і в Басарабії, на Буковині та в Карпатській Україні. В Басарабії на українців припадає аж 61.42%, на Буковині 62.64% і в Карпатській Україні 62%. Ще гірше стоїть для українського народу справа на східних і північно-східних межах української національної території, де над українцями тяжить високий відсоток росіян.

Загально беручи, на всій українській національній території українці мають пересічно 75% населення. Але в окремих частинах українських національних земель цей відсоток значно падає, як зазначено вже вище. Ясно, що при цім українцям стає тим гірше, чим вищий понад нормальне в міжнароднім житті відсоток чужинців починає над ними тяжіти. Що швидше йде зріст такого відсотку, то тяжче доводиться боротися українському народові за свої права й за своє життя. По закінченні другої світової війни, коли то у великій більшості українські землі були, за комуністичним московсько-імперіялістичним способом, загарбані-“воз’єднані” в одну т. зв. УРСР, яка ніби і є “самостійною” та має формально “всі конституційні права” в ССРСР — що є, розуміється, тільки димовою заслоною колоніального поневолення України Москвою перед світом, — мовляв, що то самі українці бажають такої державної форми, щоб бути в нерозривному зв’язку зі своїм “старшим братом”, Москвою . . . Таким чином обставини території й національного вигляду значно змінились, але знову таки на не користь українській нації, а нашому ворогові Росії. Замість кількох попередніх окупантів, Москва по-хижацькому інкорпорувала всю українську територію в межі своєї деспотичної імперії й за всяку ціну намагається змінити обличчя України, цебто систематично й безоглядно русифікує її.

Отак доводиться нашому народові втрачати свою рідну землю, хоч ми сидимо на ній уже з тисячеліть, глибоко оросивши її українським потом і українською кров'ю. Це тому, що не українці, а чужі люди господарюють і порядкують нашою рідною землею Україною.

Інакше було за наших дідів та прадідів. Вони самі господарили та правили на українських землях, утворивши в IX-XIV століттях свою велику й могутню княжу державу РУСЬ-УКРАЇНУ, а в XV-XVIII століттях самостійну УКРАЇНСЬКУ КОЗАЦЬКО-ГЕТЬМАНСЬКУ ДЕРЖАВУ. В цих українських державних формаціях панівне місце займали українські інтереси та панувала наша правда, сила й воля.

На жаль, у нерівній боротьбі з азійськими ордами татар, а опісля з деспотичною Москвою, наші предки склали велику данину крові. І хоч своєю героїчною боротьбою вони захистали Захід від хижацьких орд, то проте самі втратили свою державну незалежність. Тим більше, що західні потуги байдуже дивилися на нерівну боротьбу супроти спільного ворога. У цій затяжній боротьбі в наших предків постали різні орієнтації. Замість бути в єдності, згоді та однодушності в справах всенароднього національного значення, постали конфлікти. Кривавими міжусобицями князів, а опісля гетьманів ослабилися національна й державна сила України. Наслідком цього було те, що Україна опинилася під тяжким ярмом бездержавности й поневолення.

Втративши свою державність у XVIII столітті, український нарід ніс тяжке ярмо неволі аж до 1917 року. Тут у сприятливу історично годину українці спільними силами й кривавою боротьбою скинули те ярмо й відновили свою самостійну суверенну Українську Державу, проголосивши своїм Четвертим Універсалом дня 22-го січня 1918 року Українську Народню Республіку.

Та не встигли ми знову зажити державним життям й волею, як увесь світ виступив супроти молодої відновленої Української Держави. Молода українська армія змагалася на чотирьох фронтах: проти безбожницького комунізму, білої Росії, поляків і антанти, яка тоді підтримувала росіян і поляків, та, всупереч засаді самовизначення

народів президента Вилсона, не хотіла визнати постулятив української нації. Таким чином Україна знову була окупована сусідніми державами.

II.

Назви народів у своєму історичному житті міняються. Міняє свою назву й та територія, на якій вони живуть. Так колишня Геллада й її народ-геллени тепер зветься Грецією і греками. Німці колись називались тевтонами, германцями. Чехи — бемцями. Поляки первісно називалися лехами, ляхами; росіяни — москалями, москвинами, московитами.

Землі теперішньої України стародавні греки називали Скитією, а нарід — скитами, хоча в дійсності тут жили тоді різні народи та племена. Після того, як через Україну перейшли орди завойовників з Азії, населення України стали називати “нарід сарматський” і “нарід роксолянський”. Ці назви нашого народу, як традиційні, вживалися навіть ще в XVII-XVIII ст. в українському письменстві, в офіційних гетьманських листах та в закордонних джерелах.

Перші племена, вже слов'янського походження, що заселивали Україну в IV-VI століттях, називалися антами. Ось ті то анти мали вже свою державну організацію, зі старшиною та князями на чолі, що було ще далеко перед добою староукраїнської державности, яка існувала в IX-XIV століттях.

Найпершою назвою земель часів староукраїнської державности була “Русь”. Назву цю пояснювали різно, особливо вороги українців. Але наш славний історик, проф. Михайло Грушевський, довів, що в полудневій Україні ім'я “Русь” існувало ще з VIII століття. Назвою “Русь” спочатку називали землю полян поміж Дніпром, Ірпенем та Россю, а пізніше вона поширилась на цілу державу київських князів. Цю назву знаходимо вже в договорі київського князя Олега 911-го року та договорі кн. Ігоря 945-го року з греками. У цікавому поетичному творі княжих часів “Слово о полку Ігоревім” уживається назви “русичі”. І далі в різних грамотах та літописах зустрічається ця назва, так аж до 1629 р., коли римський Папа Урбан VIII. у своєму

слові називав українських греко-католиків “мої русини” (mei Rutheni). А як відомо, то назва “русини”, “рутени”, “руснаки” зустрічається ще й тепер.

У протилежність до урядової назви “Русь”, назва нашої землі — “Україна” — була завжди географічна, чисто народною, збірно-національною, глибоко-інтимною та соборною. Ця назва містить у собі тямку про окрему географічну одиницю, про окрему землю, з якою органічно зв’язане історичне життя народу українського.

“Україна”, як назва нашої батьківщини, вперше з’являється в писаних джерелах в XIII ст. і пізніше постійно зустрічається в усіх дальших століттях в історичних писаних документах, у графічному матеріалі (мапах, гравюрах, рисунках), в чужинній літературі (в різних описах подорожів чужинців та в інших їхніх писаннях) і, нарешті, в народніх піснях.

У староукраїнських літописах вживається слова “Україна” і “Країна” — як однозначні. В Київському, так званому, Іпатському літопису Україна згадується під роками 1187, 1189, а в Галицько-Волинському літопису під роками 1213, 1268, 1280, 1282. Так із приводу смерти переяславського князя Володимира Глібовича, після походу його на половців 1187 р., коли він виступав на чолі інших князів, Київський літопис записує, що “плакашася по ньому всі Переяславці”, тому що був гідним князем “всякими добродітелями наповнен — о нем же Україна много постоїна”, цебто жалкувала, оплакувала, журилась.

Але, крім літописів, годиться ще згадати, що назва Україна зустрічається також у так званій Пересопницькій Євангелії, що була написана на Волині в роках 1556-1561 у перекладі на українську мову.

В документах XVI-XVIII ст. назва “Україна” зустрічається постійно, і то в документах чисто офіційних, при міжнародних зносинах, в урядових записах. Годі їх тут наводити, але дещо таки подамо. Наприклад, турецький султан Соліман у листі до короля Сигизмунда-Августа з р. 1564 пише про Кам’янець-Подільський, як замок, що лежить на Україні. Уживають цієї назви: польський король Баторій в універсалі 1580 р., в офіційних записах польського сойму 1585 р. та інші.

Що під назвою “Україна” розуміли всі землі, заселені українським народом, свідчать факти, що вже на самому початку XVII ст. згадуються в історичних актах вирази “starostwie Ukrainy węgierskiej”, “Ukraina granic węgierskich”, попри “Ukrainę Kijewską” та інші, як це свідчать листи Станіслава Жолкевського.

Особливо спопуляризував в Європі назву нашої землі французький інженер Боплян у своєму знаменитому “Описі України” 1649, 1650 і пізніших років. Боплян зазначає, що “Україна простягається від границь Московії до границь Трансильванії” . . . В іншому місці він зачисляє до території України не тільки ціле Запоріжжя, Київщину, Чернігівщину, Поділля, Волинь, але також Люблинщину, Белзщину, Червону Русь (Галичину) і Покуття.

Назва нашої землі “Україна” зустрічається також часто в листах, універсалах та документах гетьманських канцелярій, в умовах, різних інструкціях тощо. Так гетьман Петро Сагайдачний у листі 1622-го року до польського короля, пише про “Україну, власну, предковічну Отчизну нашу”, згадує “города українські”, “народ український”.

Гетьман Богдан Хмельницький вживав назви “Україна” поруч із назвою “Русь”. Закордонні джерела самого Б. Хмельницького називали “Вождем Українського народу” (“Plebis Ukraynen(sis) Dux”). В листах Запорізької Січі до гетьмана Б. Хмельницького запорожці підписувалися: “Зо всім військом і Україною отчизною нашою” (Лист 1654 р). Так само і Б. Хмельницький в Універсалах про запорозькі землі писав про “Україну” і “Народ український”. Там же він підписувався: “Гетьман Войска Запорозького і всея України Богдан Хмельницький”.

Так само і гетьман Іван Виговський в 1657 р. домагався від шведів “права цілої старовинної України, або Руси, де бувала грецька віра і де є ще мова, аж до Висли”.

З доби гетьмана Петра Дорошенка так само існує назва “Україна” і “український нарід”, як етнічні тямки.

Оскільки національна єдність різних українських земель була сильна ще в старі часи, свідчить, наприклад, відозва запорізького гетьмана Суховієнка після поділу України андрусівським договором 1667 р. на Правобережну й Лівобережну Україну. Гетьман Суховієнко називає український нарід “єдиноутробним братством посполитим Укра-

їнським, по сім і по тім боці Дніпра обрїтаємим христїанським народом". Далї читаємо тут такий знаменний уступ: "Матко моя, Отчизно, бїдная Україно! Забвенна будь десниця моя, єю же сїє ради твого добра пишу, прильни язик мїй гортанї моєму, яким сїє тобі і всїм твоїм любим синам, моїй єдиноутробнїй братїї, всьому православному народовї, в Україні живущим, проголошую . . ." За доби гетьмана Івана Мазепи також маємо низку документів про назву України. Гетьман Пилип Орлик, якому не довелося гетьманувати на рїднїй землї, з чужини писав звичайно: "Увесь наш народ Український".

В козацькому лїтопису Самовидця (1648-1702), як також у лїтопису Величка вживається назви "Україна", наприклад, у такому висловї: "Зо всею Україною і Войском Запорожським".

Московські документи хоч і уникали слова "Україна" і "українці", все ж таки мусїли називати нас відмінно від москалів. У XVII-XVIII ст. називали вони Україну "Землї Войска Запорожського", "Мала Русь". Дуже розповсюджена в москалів була також назва України — "Черкасія", а український нарїд вони називали "черкасами, черкесами, народом черкаским". У листах царя Петра I. до гетьмана Івана Мазепи також постїйно зустрїчаємо назву "Україна". Наприклад, в одному листї знаходимо таку думку царя: "Народ украинскїй умьен, но ми можем битї от етого не в авантаже", тобто, користи нам від того немає . . .

В захїднїоевропейській лїтературї назва "Україна" вже остаточно закрїплюється в XVII-XVIII столїттях. Згадаємо лише французького вченого Вольтера, що в своїй "Історїї Карла XII" (1730) називає нашу землїю "Україною" і "Землею Козаків".

Крім історичних документів, у книжках і взагалї в лїтературних джерелах чужих і наших авторів, назва Україна постїйно зустрїчається в графїчному документальному матерїалї, як на старих географїчних мапах, рисунках і гравюрах чужих і наших мистців.

Стародавні географи старалися вживати на своїх мапах народнїх, мїсцевих назов гїр, рїчок, країв, осель, щоб тим полегшити орієнтацїю для мандрївників. Тому мапи є першорядним джерелом для пїзнання нацїональних назов краю. Першою такою мапою є праця Клавдія Птоломея,

грецького математика, астронома й географа, що жив в Олександрії в II ст. по Христі. Територія України під назвою "Європейська Сарматія" накреслена на 8-ій таблиці його мап.

Далі ми згадаємо ще кілька мап, де зазначено територію України. Наприклад, арабського географа Аль Істакрі з X ст., де наша земля має назву "Русь". Зі століть X-XI походить також мапа світу Беатуса, на ній на лівому березі Дунаю є зазначена наша земля під назвою "Sarmatīca". Треба зазначити, що на мапах XIV-XVI ст., переважно італійського походження, наша земля називається "Cumania", або "Comania", рідше "Sarmatia", а в століттях XV-XVI вже переважає назва "Ruthenia" та "Russia". Вперше з'являється назва "Ukraine" по обидвох боках Дніпра лише на мапі України 1572 р. З першої половини XVII ст. особливої уваги заслуговують мапи, що їх виконували відомі гравери Гондіуси: одна 1630 р., друга року 1644-го. Ці мапи були попередниками мап Бопляна, що в 30-40 роках XVII ст. виконав кілька мап України. Його мапи трактують Україну, як цілком самостійну географічну й політичну одиницю, яка має свої своєрідні природні, господарські та культурні особливості. Його праця "Опис України", де були додані ті мапи, в скорому часі переложено було на мови: латинську, англійську, німецьку, а в новіші часи й на польську та російську. По типу мап Бопляна зладжено мапи багатьох чужинців, як і наших граверів, наприклад, Олександра Тарасевича, виконана в 1683 році. У всіх цих мапах другої половини XVII ст. наша земля називається як і раніше: Україна, Україна, Укріне, Українія, а ці надписи йдуть через ціле Правобережжя та Лівобережжя. Назва наших земель "Україна" була настільки певна й стала, що на першій російській мапі, що була зладжена з наказу царя Петра I на початку XVIII ст., маємо надпис "УКРАІНА" і тільки за її межами в самих верхів'ях Десни й у басейні Дінця зазначено: "Часть Московского Государства".

В українських народніх піснях назва "Україна" згадується постійно, як збірне поняття земель, заселених українським народом. Такі історичні пісні чи думи сягають відомих подій вже XVI століття. Так у думі про Байду, якого вбито в 1575 р., турецький султан намовляє його до зради,

щоб стати “паном на всю Україну”, та Байда вибрав смерть, а не зрадив. У думі XVI ст. про наїзд татар на Україну говориться про “Великий світ Україна”. В іншій пісні про татарський погром співається: “Зажурилась Україна, що нігде прожити, Гей витоптала орда кіньми маленькі діти” . . . В пісні про Морозенка, що розповсюджена по цілій Україні, говориться: “За тобою, Морозеньку, вся Україна плаче”, як і в багатьох інших. Так само і в піснях, витворених пізніше письменниками, часто зустрічаємо назву України. Наприклад, у вірші “Лямент України”, що походить із 80-х років XVII ст., читаємо: “Ляментує Україна із великим жалем, Же будучи наповнена смутком і печалев” . . . В драмі 1728 р. “Милость Божія”, “Вість” (дієва особа в драмі) так відзивається до України: “Далі, Україно, все Богдан твоя ступає, От Львова до Замостя скоро приступає . . . ”

III.

“Україна” як назва земель національної території українського народу являє собою і цілком самостійну, ясно окреслену географічну одиницю. Це є переважно рівнина, поверхня якої є доволі різноманітна, складається вона з цілого ряду височин і низин, із доволі виразно й гостро зазначеними межами. А, крім того, на нашій землі є й високі гори, як: Карпати, Яйла в Криму та Кавказ.

Більш ясно можна окреслити національну територію українського народу так: вона сягає від Кавказу, берегів Чорного й Озівського моря, Дунаю, Тиси, гір Вигорляту у Східніх Карпатах — на півдні та від підніжжя Татрів, річок Сяну й Вепра — на заході, до Біловізьких пралісів і болот Полісся — на півночі та до Дону і Каспійських степових просторів — на сході.

Але Україну, як відокремлену географічну одиницю, характеризує також і особливе підсоння (клімат). Простір української національної території дуже великий. Наші землі є однаково віддалені й від тих гарячих країв, що лежать на півдні, як і від тих холодних, що лежать на півночі. Загально можна клімат земель України схарактеризувати, як т. зв. переходове підсоння. Галичиною, захід-

нім Поділлям, західною Волинною та Підляшшям наші землі наближаються до середньо-європейського підсоння з лагідним літом і зимою; Чернігівщиною, Курщиною і Вороніжчиною наближається Україна до середущо-московського підсоння, де гострі зими й гаряче літо; Харківщина, Катеринославщина й Донщина наближає Україну до східного, сухого Каспійського підсоння, а східне побережжя Чорного моря й південне побережжя Криму належить до т. зв. Середземно-морського підсоння, дуже лагідного і з зимовими дощами. Таким чином на наших землях перехрещуються чотири різноманітні клімати й усі вони поступово переходять один в одного, а через те на Україні постав своєрідний тип клімату, т. зв. чорноморсько-континентальний. Характерною прикметою українського підсоння є вразно зазначені тут пори року й різні переходи їх.

Підсоння є для людини дуже важливе явище природи, бо від нього залежить увесь уклад життя, її домівка, зайняття, звичаї, а навіть і вдача. Підсоння української землі є з усіх поміркованих кліматів одно з найкращих.

У великій залежності від підсоння є ґрунти нашої національної території та їхня родючість. Назагал ґрунти земель України дуже родючі й більша половина їх належить до чорнозему, що родить на собі золоту, високовартісну українську пшеницю, родючі садки та городи. Все, що родить українська земля, має безперечно свій особливий, неповторний ніде на іншій місці земної кулі, смак, якість і добротність, був то овоч чи хліб, яким колись годувалася ціла Європа.

У великій мірі від підсоння залежить і рослинність України, що є прив'язана в своєму житті не тільки до відповідного їй ґрунту, але змушена достосовуватися й до свого оточення та підпадати його впливові. Оточення те складають чинники підсоння, наприклад, тепло, світло, вогкість; далі, фізичні й хемічні властивості ґрунту і, нарешті, вплив живих істот рослин та звірят. Дика рослинність України дуже різноманітна, багата й своєрідна, особливо степова, а до того криє в собі чимало складників, що при належному плеканні можуть дати великі господарські та технічні можливості.

У тісній зв'язку з рослинністю чи флорою України знаходиться й її фауна (тваринність), що й досі може пи-

шатися рідкісними породами птахів і звірів, які властиві чи не одній лише Україні. В пралісах Чорногори й Горган маємо природний зоопарк; другим таким же зоопарком є праліси північного Кавказу, що визначається різноманітністю й багатством різних видів звірини та птаства.

Український нарід завжди відчував тісний зв'язок із своєю природою й це своє відчуття виявив у своїй словесній творчості. Наприклад, невідомий автор високомистецького “Слова о полку Ігоревім” так змальовує участь природи в переживанні горя й радості населенням України: “Ничить трава жалощами, а древо с тугою к землі приклонилось”, пише він, передаючи глибину всенароднього горя з приводу погрому на річці Каялі й полону князя Ігоря

Але українська національна територія характерна й багата не тільки відмінами, які ми бачимо на її поверхні. Не менш вона відмінна і своїми надрами, своїми природними багатствами. Хто не знає її “чорного хліба”, як називають кам'яне вугілля, а особливо донбаський антрацит? . . . Або кому не відомі в Україні буре вугілля, сіре вугілля чи торф? . . . Далі, нафта, різні солі, глини, мінеральні води. А ще знані багаті залізні руди, манганові руди, руди міді, цинку, оліва, хромові й безліч інших, живе срібло, нарешті, шляхетні метали — золото й срібло.

Україна, як бачимо, має своє власне оригінальне обличчя, гарне й пишне, що приваблює погляд кожного. Але ще більш оригінальну й відмінну, багато-змістовну та привабну вона має душу, яка відбилась у її різноманітних культурних проявах і, вперше, у своїй барвистій мові та словесних і писаних формах. Далі, у формах свого індивідуального та громадського життя, свого багатого й дуже різноманітного побуту і, нарешті, у виявах свого найвищого соціального будівництва — держави, цікавого та оригінального в минулому (відома Козацька Республіка “Запорозька Січ”) і не зреалізованого ще в новій добі.

Тому то сьогодні, для кожного свідомого українця, Україна є не лише певна територія, окреслена твердими, непорушними межами розселення її народу, не лише все, що є на ній і в ній, але також і все, що носить українець у своїй крові, в своїй думці та в своїм чутті й волі. Тобто не тільки конкретна, реальна Україна, з могилами наших

дідів та прадідів, із руїнами колишнього нашого господарства, зі спогадами про певні форми нашого громадського і колись державного життя, а також Україна, як наша золота мрія про те, якою вона має стати в майбутньому. Мрія про те, якою вона буде вільна, самостійна, соборна й незалежна, якою ми її хочемо та якою ми її маємо й мусимо збудувати для щасливого життя в ній наших наступних поколінь.

“І світ ясний, не вечірній,
Знову осіє, і оживе слава —
Слава України”.

Ваша Достойносьте!

Просимо Вашого вибачення за те, що дозволяємо собі переслати на Вашу адресу, один примірник книжечки, яка появилась у нашому Видавництві. Додаємо, що на протязі 1964 р. таких книжечок появиться шість, різних наших авторів, на теми:

- 1) Україна мій рідний край (в додатку)
- 2) Чому я є „Українець”.
- 3) Наша пісня — наша слава.
- 4) Національний прапор і знак.
- 5) Визначні постаті України.
- 6) В століття національного гимну.

Кожна книжечка в розпродажі коштуватиме 0.30 цнт. але наколи б Ви забажали мати їх в передплаті (чим забезпечите собі одержання цілості) то просимо вислати тільки 1.50 цнт. на повну річну передплату. В додатку як наш перший передплатник і Добродій у розбудові Видавництва, одержите цілком безплатно стінний календар на 1964 р. та 12 штук різдвянних карточок.

Щиро заздалегідь дякуємо,
та остаємось з належною
до Вас пошаною.

УКРАЇНСЬКЕ ВИДАВНИЦТВО
„ОВИД”

УКРАЇНСЬКА ДРУКАРНЯ І ВИДАВНИЦТВО
„ОВИД”

“HORIZON PRESS”

299 King St. W. Toronto, Ont.

ЕМ 2-3023

ДРУКУЄ І ВИДАЄ : —

КНИЖКИ, ЖУРНАЛИ, БЮРОВІ І ТОРГОВЕЛЬНІ
ФОРМИ, ЛЕТЮЧКИ, ПРОГРАМКИ, РЕКЛЯМОВІ
І СВЯТОЧНІ КАРТКИ, ВЕСІЛЬНІ ЗАПРОШЕННЯ,
ВІЗИТІВКИ, І Т. П.

- ВИСОКОЯКІСНА РОБОТА.
- ПРИСТУПНІ ЦНИ.
- ТЕРМІНОВЕ ВИКОНАННЯ.
- ДРУКУВАННЯ У РІЗНИХ МОВАХ
І КРАСКАХ.
- ЗВЕРТАЙТЕСЬ З ПОВНИМ ДОВІР'ЯМ, ТА
ДОПОМОЖІТЬ У РОЗБУДОВІ ЗАГАЛЬНО-
УКРАЇНСЬКОГО ВИДАВНИЦТВА!

Ціна: \$ 0.30